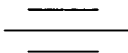

Aztán a jeleket a lélek megint sivárrá lett termeibe kellett zárni. Több mint száz negatív lapult egy padláson hosszú, beteg évtizedekig, és a férfi meghalt. Özvegye odaadta a rejtgetett képeket a Történeti Hivatalnak. Csak egy feltételt szabott: sem az ő, sem férje neve nem kerülhet nyilvánosságra. – Mert hátha visszajönnek azok... – mondta, és maga előtt a földet nézte, sokáig.

Az emlékalbum elkészítésért, a történelmi fotográfiákhoz írt kiváló kísérőszövegeiért elismerés illeti a szerzőt, Bayer Zsoltot. A munka forrásértékű. A dokumentum-kötetnek minden közkönyvtár polcán helye van. Mondanivalója: örök mementó, bátor figyelmeztetés!

XX. Század Intézet és Történeti Hivatal, Kairosz Kiadó Budapest, 2000. Ára: 3600 Ft

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA

főiskolai tanár, a neveléstudomány kandidátusa

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Debrecen

Petrikás Árpád: Iskolapedagógia III.

– A PEDAGÓGIAI KUTATÁS RENDSZERE ÉS MÓDSZERTANA –

Az iskolai munka jelentős és kiemelt területe a pedagógiai hatások rendszere és módszertana. *Petrikás Árpád* munkáinak számos eleme erre a területre irányította a figyelmet, és alakította a pedagógiai közgondolkodást. Vállalta az alkotó pedagógusok és nevelőintézményeinek szellemi irányítását, a pedagógusok továbbképzését, a XXI. századi korszerű, európai szellemiségű iskolák megteremtését. 1999-ben e gondolatok képviselője elment. Itt hagyta azt a vázlatkötetet, melyben szerette volna végiggondolni és továbbfejleszteni az iskolapedagógia módszertanát. Az Alkotó Pedagógusok és Nevelőintézmények Egyesülete 2001 novemberében iskolakonferenciát tartott Debrecenben, s emlékezett az egyesület tiszteletbeli elnökére, tisztelgett munkássága előtt, és kiadta módszertani kötetét. Munkáját tíz fejezetre tervezte, melyből hét fejezet került kidolgozásra.

1. A nevelőtestület kialakulása, működése, a feladatok és tevékenységek módszertani funkciói

2. Az iskolavezetésnek, mint rendszerszervezésnek a módszertana

3. A nevelés rendszerének megalapozása, fejlesztése és a hatásrendszerek optimalizálásának módszertani vonásai

4. A hagyományteremtés, a gondozás, az iskola sajátos erkölcsi, érzelmi, szellemi vonásainak módszertani összetevői

5. A pedagógiai munkakultúra főbb elemei, az önfejlesztő iskolák, nevelők hatásainak főbb mozzanatai

6. Az innovatív iskola és a pedagógus magatartásának fejlesztése, az iskolai innováció útjai

7. Az iskola pedagógiai arculatának folyamatos megújítása.

A szerző bemutatja a pedagógiai hatások sajátosságait, mint a célirányos és irányított, irányított és önrányított, szervezett és spontán, nevelő, nevelők és növendékek együttműködésére épült autonóm logikájú és integratív, törvényes, csoportos és egyedi irányú, metodikailag megalapozott direkt és indirekt elemek rendszerét. Feltárja a pedagógiai hatások elemeinek megjelenését az iskolai szerepek szempontjából: elsősorban az értékközvetítő

szerepét, majd a pedagógiai tevékenység modelljeinek érvényesítését, a cselekvési minták transzponálását, a sajátos körülmények útján kibontakozó egyedi variánsok és alternatívák kiépítését, a nevelőtestület autonóm működésének főbb jellemzőit, az interperszonális kapcsolatok és pedagógiai viszonyok fejlesztését, a szocializációs folyamatok, az irányítás és önrányítás pedagógiai logikáját, integrációját és ösztönzési rendszerét.

A kötet segíti az iskolai kutatásrendszer megjelenítésével a nevelőtestület önfejlesztésének, öntevékenységének és önkormányzásának stabilizálódását. Egyértelművé teszi, hogy a nevelőtestület a tanulók önálló szellemi értékeinek, felelős magatartásának és társadalmi-egyéni programjának a megalapozója. Megismerhetjük az önkormányzó iskola megalapozását és az iskolavezetés rendszerformáló szerepének kiteljesedését. A nevelés rendszerét úgy tekinti, mint az iskola hatásrendszerének alapját, mint a pedagógiai műveletek bázisát és az össziskolai műveletek integrált rendszerét. Vázolja a hagyományok gyökereit, keletkezésük forrásait, jellemzőit, az érintkezési mód, magatartás, az erkölcsi, érzelmi kötődés egész életre vonatkozó hatását. Kifejti a pedagógus kultúrája és a munkakultúra általános vonásait, a munkakultúra differenciált elemeit és művelési vonásait, az innovációs magatartás megalapozását és fejlesztését a pedagógusok munkájában. Szükségesnek tartja a pedagógiai arculat formálását, a társadalmi partnerek és az iskola megújulását, a neveléstudomány szerepének megváltozását.

A kötet egyes fejezeteiben a szerző konkrét metodikai javaslatokat, példákat sorakoztat fel, melyből fény derül arra is, mennyire ismeri a pedagógiai rendszer működését az iskolában, szől az alkotómunkáról és műhelyekről, a XX. század iskolai gyakorlatáról, törvényszerűségeiről.

Petrikás Árpád munkája ugyan torzó, de könyve mégis hozzájárul ahhoz, hogy jobban megismerhessük őt és hitelesebb kép alakuljon ki róla, hogy miként gondolkodik az iskola módszertanáról. A módszertani megújulást az intézményekben az ő művének kritikai elsajátításával valósíthatjuk meg. Az iskolakonferencia egyben előrelépést jelzett ebben a kérdésben is: az iskolák jövőjét csak Petrikás Árpád gondolataival együtt alakíthatjuk. Azt próbálta megértetni, hogy a módszertani kultúra nem kezelhető felületesen, hanem tudatosan fejleszteni, gyakorolni kell azokat, a belső fejlődés részeként. Csak az így kialakított tudás léphet be demokratikus módon az iskola mindennapjaiba. Bizakodom, hogy mindez majd meg is történik, és a neveléstudomány továbbépülésére fog szolgálni.

APNE, Debrecen, 2001.

Kiadja a Módszertani Közlemények Baráti Társasága
A kiadásért felel: *Dr. Siposné Dr. Kedves Éva*
Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62 544-000/6346
Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.
Évente 5 alkalommal jelenik meg: Évi előfizetés díja: 1000 Ft.
A címlapot tervezte: *Fischer Ernő*
Megjelent: 2500 példányban
Juhász Nyomda Kft. Szeged
Felelős vezető: *Juhász Péter* ügyvezető
ISSN 1219-0608